

hina lahdella ajoittuu huhtikuun puolivälistä toukokuun puoliväliin. Kun kevään viimeiset viivyttelijät vielä empivät, lähteäkö eteenpäin, alkaa kahlaajien syysmuutto jo kerätä sulkuvia koiraita paikalle.

Alueelta on julkaistu jo 1960-luvulla pesimä- ja muuttolintutilastoja (Myrsky 1968, Karlsson ym. 1970). 1990-luvulla tehtiin linnustoselvitykset, joissa tutkittiin pesimälinnuston parimäärät ja keväiset levähtäjämäärät sekä selvitettiin 1960-luvulta 1990-luvun alkuun linnustossa tapahtuneet muutokset. (Lehikoinen & Perttula 1992 ja Lehikoinen & Aalto 1996) 2000-luvulle tultaessa seurantaa on luonnollisesti edelleen jatkettu.

Nykyisin lahdella on kaksi lintutornia ja tarkkailukallio. Torneille johtavan polun varressa on luontopolkutaaluja, jotka kertovat alueen linnuista ja kasveista.

Merihanhimäärät ovat lahdella räjähtäneet ja viime kesänä havaittiin lopulta yksi pesivä etelänsuosirripari monen vuoden tauon jälkeen. Myös naurulokkikolonia on palannut saarelle, josta Metsähallitus poisti puut ja TLY raivasi loput pensaas. Heti, kun luoto muuttui

puuttomaksi, palasivat lokit. Muita runsastuneita lajeja ovat mm. töyhtöhyppä, isokuovi ja viklot. Paikalla nähdään joka vuosi myös harvinaisuuksia. Viime vuonna lahdella tavattiin mm. harmaasorsa, lyhytnokkahanhi, rantakurvi ja mehiläissyöjä.

Kirjallisuus:

- Aalto, T. 2000. Mietoistenlahden hoidon ja käytön periaatteet. SYKE:n alueelliset ympäristöjulkaisut 186. 84s.
- Karlsson, L., Kivivuori, O., & Kujanpää, S. 1970: Mietoistenlahden linnusto. Moniste, Turun Lintutieteellinen Yhdistys ry. 11s.
- Lehikoinen, E. & Aalto, T., 1996: Mynälahden ja sen linnuston kehitys, nykytila ja merkitys. -Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja A 54. 74s.
- Lehikoinen, E., & Sillanpää, J. 1996: Mietoistenlahden lintutorni- ja luontopolkusuunnitelmaan liittyvät ehdotukset. -Esa Lehikoinen ja Jukka Sillanpään kirjalliset ehdotukset Mietoisten kunnalle ja maatalouden koeasemalle.
- Metsähallitus 2000: Mietoistenlahden käyttö- ja hoitosuunnitelma. Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja C 5. 92s.
- Myrsky, H. 1968: Mietoisten pesimälinnuston parimäärät -Laskentatulokset. Ympäristöministeriön arkisto, Helsinki

Majoitusta ja retkipalveluja saaristossa.
Puh. 02-4651000, info@suomensaaristovaraus.fi
www.suomensaaristovaraus.fi
Luontoleirikoulu: www.luontokoulu.fi

S SUOMEN SAARISTOVARAUS
FINLANDS SKÄRGÅRDSBOKNING
ARCHIPELAGO BOOKING OF FINLAND

Turun lintutieteellinen yhdistys ry osallistuu tänä vuonna perinteisesti BirdLife Suomen vuoden lajiprojektiin. Vuonna 2008 lajeja on kaksi: naurulokki ja pikkulokki. Molemmista lajeista pyritään kartoittamaan mahdollisimman kattavasti kaikki pesimäpaikat parimäärätietoineen sekä tärkeimmät muutonaikaiset lepäily- ja ruokailualueet. Koska naurulokin ja pikkulokin pesimäpaikkoja on harvassa, pesimäpaikkojen tarkistaminen sopii hyvin esimerkiksi atlaskartoituksen oheistyöksi.

Kantojen koko ja kehitys

Naurulokki on taantunut viime vuosikymmeninä suurimmassa osassa Eurooppaa, Suomessa 1970-luvulta alkaen. Syiksi on esitetty kasvanutta predaatiota ja ravinnonsaantimahdollisuuksien heikkenemistä tehomaa-talouden myötä. Naurulokin pesimäkanta Suomessa oli vuosituhannen vaihteessa 50 000 – 100 000 paria. Jopa puolet Euroopan pikkulokeista pesii Suomessa, kanta ollut kasvussa täällä koko 1900-luvun. Syyinä tähän saattaa olla vesistöjen rehevöitymisen takia kasvaneet hyönteismäärät, jotka parantaneet pikkulokin ravintotilannetta. Lajin pesimäkanta Suomessa oli vuosituhannen vaihteessa 10 000 – 20 000 paria.

Molemmat lajit on huomioitu ympäristölainsäädännössä, naurulokki taantumisen ja pikkulokki suppean levinneisyytensä takia. Naurulokki on luokiteltu tuoreimman uhanalaisuusluokituksen mukaan vaarantuneeksi ja pikkulokki Euroopan unionin lintudirektiivin I-liitteen lajiksi.

Vuoden 2008 projektilajit – naurulokki ja pikkulokki

Panu Kunttu

Projektin toteutus

Naurulokki- ja pikkulokkiprojektin tarkoituksena on selvittää lajien pesimäaikainen levinneisyys ja runsaus Suomessa ja saada selville tärkeimmät muutonaikaiset kerääntymispaikat. Pesäpaikkatiedoista kootaan koko maan kattava tietokanta, jota voidaan myöhemmin käyttää muun muassa kannanmuutosten seurantaan. Huomattava osa naurulokeista ja pikkulokeista pesii rehevillä kosteikoilla, joilla lintuharrastajat retkeilevät säännöllisesti. Projektin onnistuminen edellyttää sitä, että mahdollisimman monen pesimäpaikan pesät tai hautovat emot lasketaan oikeaan aikaan alkukesällä. Aiheesta enemmän kiinnostuneet voivat ilmoittaa havaintojaan esi-

merkiksi pesimätuloksesta ja siihen vaikuttaneista tekijöistä.

Kerättävät perustiedot

- 1)Pesimäpaikan sijainti (nimi, koordinaatit)
- 2)Laskettu tai arvioitu parimäärä (tulkintaohjeet jäljempänä)
- 3)Pesimäpaikan tyyppi (esim. rehevä järvi, merenlahti tai saariston luoto) ja pesien sijaintiympäristö (esim. kortteikko, kaislikko, ruovikko)
- 4)Onko kyseessä uusi tai perinteinen pesimäpaikka?
- 5)Pesiikö kohteella myös pikku- tai naurulokkeja?
- 6)Sijaitseeko pesimäpaikka luonnonsuojelualueella tai Natura-alueella?

Kerättävät lisätiedot

- 7)Tiedot pesimäpaikan historiasta ovat toivottavia, esimerkiksi pariaviot aiemmilta vuosilta, jos niitä on saatavissa.
- 8)Pesimistulos (arvioitu tai laskettu lentopoikasten määrä) kannattaa ilmoittaa jos se tiedetään. Jos pesinnät ovat onnistuneet huonosti, todetut tai mahdolliset epäonnistumisen syyt on hyvä ilmoittaa.
- 9)Muut huomiot tai mielenkiintoiset lisätiedot

Muutonaikaiset levähdyspaikat

Muutonaikaisten levähdys- ja ruokailupaikkojen kerääntymien yksilömäärät kannattaa kirjata muistiin

Vanha kesäpukuinen pikkulokki (*Larus minutus*)
© Jorma Tenovuo, Salo,
toukokuu 2006.

Naurulokki (*Larus ridibundus*) pesällä.

©Jukka J. Nurmi, Salo, toukokuu 2006.

ja ilmoittaa mahdollisimman kattavasti ja mielellään usealta päivältä muuttokauden aikana.

Parimäärien laskeminen

Naurulokin ja pikkulokin parimäärät voidaan selvittää laskemalla munapesät, hautovat emot tai kaikki pesimäpaikalla oleskelevat pesimäpukuiset linnut toukokuussa tai kesäkuun alkupuolella. Pesät tai emolinnut lasketaan mieluiten hautontakauden loppupuolella, jolloin mahdollisimman moni pari on aloittanut pesinnän. Hautovia emoja laskettaessa on syytä varoa laskemasta mukaan pesien lähellä vartioivia lintuja, jotka yleensä seisovat tai makaavat pesän vierellä. Emot lasketaan hyvästä tähtytyspaikasta, jolloin välttyään siltä, että lintuja ei jää kasvillisuuden tai maastoesteiden katveeseen.

Silloin kun hautovien emojen laskeminen ei onnistu, pyritään laskemaan kaikki pesimäpaikalla oleskelevat pesimäpukuiset linnut. Kaikki pesivät yksilöt eivät koskaan ole paikalla, sillä lokkiemoista osa on ravinnonhaussa kaukana pesiltään. Kokonaisyksilömäärää voidaan silti käyttää hyväksi parimäärän selvittämisessä. Lahden Vesijärven

naurulokkiyhdyksennissä on hautonta-aikana havaittu yleensä 1,3–1,45 naurulokkia pesää kohden. Eräissä ruotsalaisessa selvityksessä vastaavaksi lukusuhteeksi saatiin 1,27. Naurulokin parimääräksi tulkitaan BirdLifen naurulokkiprojektissa havaittujen lintujen määrä jaettuna 1,4:llä.

Pikkulokit saalistavat usein lähellä pesimäpaikkaansa ja kerääntyvät häiriön sattuessa nopeasti puolustamaan pesiään. Tiedossa ei ole, miten suuri osa pikkulokeista yleensä oleskelee pesillään. Pikkulokin pesimäpaikoilla tavataan yleisesti myös pesimättömiä esiaikuisia yksilöitä, joten pikkulokin parimääräksi tulkitaan varovaisuussyistä pesäpaikalla ja sen lähellä havaittu yksilömäärä jaettuna kahdella. Nuoruuspukuaisia yksilöitä ei lasketa mukaan, mutta niiden määrän voi silti ilmoittaa.

Ilmoita havaintosi

Ilmoita kaikki havaintosi nauru- ja pikkulokeista 30.11.2008 mennessä suoraan Tiiraan (<http://www.tiira.fi>). Jos tämä ei onnistu, niin ilmoita ne TLY:n projektilajivastavalle: Juhani Salmi, projektilaji@tly.info, p. 040 716 8017.

Kirjallisuus

- BirdLife International 2004: Birds in Europe: population estimates, trends and conservation status. Cambridge, UK. BirdLife Conservation Series No. 12.
- Koskimies, P. & Väisänen, R.A. 1988: Linnustonseurannan havainnointiohjeet. 2. painos. Eläinmuseo, Helsinki. 143 s.
- Lehikoinen, E., Gustafsson, E., Aalto, T., Alho, P., Laine, J., Klemola, H., Normaja, J., Numminen, T. & Rainio, K. 2003: Varsinais-Suomen linnut. Turun lintutieteellinen yhdistys ry. Turku. 416 s.
- Rassi, P., Alanen, A., Kanerva, T. & Mannerkoski, I. (toim.) 2001: Suomen lajien uhanalaisuus 2000. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus, Helsinki. 432 s.
- Suomen ympäristökeskus 2007: Lintudirektiivin I-liitteen lajit Suomessa. <<http://www.ymparisto.fi/default.asp?node=9046&lan=fi>>. Viitattu 1.12.2007.
- Väisänen, R. A., Lammi, E. & Koskimies, P. 1998: Muuttuva pesimälinnusto. Otava, Keuruu. 567 s.
- Väisänen, R. A. & Lammi, E. 2007: Vesilintujen laskentaohjeet. Luonnontieteellinen keskusmuseo, eläinmuseon linnustonseuranta. <<http://www.fmn.helsinki.fi/seurannat/vesilinnut/ohjeet.htm>>. Viitattu 6.12.2007.